

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 22. februarja 1927.

Telefon št. 552

ŠTEV. 21.

Dr. Windischer in gospodarski solidarizem v Sloveniji.

(Ob njegovi 50 letnici.)

V slovenskem gospodarskem svetu vidimo vse hvale vredno solidarizem. Nasprotja v naziranjih za dosedaj raznih ciljev se v slovenskem gospodarstvu ne kažejo v tako izraziti meri, nego drugod. Vse je nekako umerjeno, vse gre svojo gladko pot, po poti plodnih kompromisov. Slovensko gospodarstvo zasleduje gospodarsko politiko srednje poti. Nikjer drugod se gospodarski solidarizem ne kaže v tako lepi luči kakor ravno v Sloveniji. Zgodovina zadnjih let nam kaže, da nastopajo slovenski obrtniki, slovenski trgovci in slovenski industrijci složno roko v roki v boju za svoje interese. Prefektnost nam kaže lepo harmonijo vseh glavnih pridobitnih panog našega gospodarskega življenja.

Ta gospodarski solidarizem je veren odsev osebnosti šefa urada Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, glavnega tajnika dr. Windischerja. Tekom svojega dolgoletnega delovanja na gospodarskem polju si je pridobil bogato življensko izkušnjo, ki ga v polni meri usposablja za njegovo življensko nalogo: za duševnega vodnika slovenske obrti, trgovine in industrije.

Po svojem vstopu v zbornično službo je najprej posvetil svojo posebno pozornost obrtniškim vprašanjem. To vprašanje je docela proučil in se prav kmalu začel praktično udeleževati za dobrobit obrtnišva. Njegov prvi referat v zbornici se tiče usposobljenostnega dokaza za samostojni nastop stavbenih obrtov. Že takrat se je postavil v tem oziru na popolnoma pravilno stališče, da sme odgovorno stavbeno obrt nastopiti samo oni, ki se je te obrti pravilno izučil in bil najmanj 4 leta praktično zaposlen v stroki kot pomočnik. Sporedno s svojimi uradnimi dolžnostmi se je pričel v tem času publicistično vedno bolj udeleževati. Njegovo prizadevanje, da ustvari za gospodarsko slovstvo posebno izrazoslovje in s tem omogoči poljudno razpravljanje o aktualnih gospodarskih vprašanjih, se mu je docela po-

srečilo. Že njegove takratne publikacije se odlikujejo po izredno lepem jeziku in krasnih izrazih, katere je porabil iz bogastva narodnega izrazoslovja, prebirajoč naše najboljše pesnike in pisatelje. Še danes z zadoščenjem pripoveduje, koliko lepih izrazov in besed je našel na primer v Trdinovih bajkah ali Zupančičevih pesmih in s kakim veseljem jih je prebiral ter presajal v praktičnost. Tekom časa si je kot publicist ustvaril poseben slog kratkega izražanja, koji odlikuje njegove članke še danes, ko je že davno prešel na splošno aktualna vprašanja narodnega gospodarstva.

Prva doba dr. Windischerja je bila za dobrobit obrtniškega stanu jako plodovita. Boril se je za obrtne pravice posameznih panog, osnoval je obrtnikom slovensko obrtniško društvo v Ljubljani, sodeloval kot podpredsednik v Obrtnem pospeševalnem uradu in že takrat spoznal važnost kreditnega vprašanja za obrtnike. Ustanovil je »Trgovsko obrtno zadrugo« in pozneje še sedaj obstoječo Obrtno banko v Ljubljani. A še potem ni pustil iz vidika kreditnega vprašanja. Še v zadnjem času se je živo prizadeval, da je Narodna banka dovolila obrtnikom cene obratne kredite. Obrtnišvo uvideva njegove zasluge in ga je že pred časom izvolilo za častnega člana Zveze obrtnih zadrug in za častnega člana Obrtniškega društva v Ljubljani. Obrtnišvo se slej ko prej z zaupanjem obrača nanj v svojih težavah.

Že zgodaj je dr. Windischer navezal ozke stike tudi s trgovskim stanom. V društvu »Merkur« je bil že prva leta izvoljen v odbor in je kot odbornik prevzel mesto načelnika redakcijskega in naučnega oddelka, ki je izdajal Narodnogospodarski Vestnik. Njegovi članki iz Vestnika bi popolnjeni s članki, objavljenimi v raznih časopisih, tvorili veliko knjigo njegovih prizadevanj za dobrobit slovenskega gospodarstva, tvorili bi precejšen del zgodovine našega narodnega gospodarstva v zadnjih 25. letih. Kdor bo pisal to zgodovino, bo moral objektivno priznati, da daje signaturo razvoju našega gospodarstva v prvi četrtini sedanjega stoletja osebnost dr. Windischerja.

V društvu »Merkur« se je dr. Windischer tudi sicer jako živahno udeleževal. Skrbel je posebno za trgovsko strokovno literaturo, n. pr. za trgovsko knjigovodstvo, trgovsko računstvo, menično pravo itd., katero je društvo izdajalo po njegovi inicijativi in za katere je, kadar je bilo treba, tudi sam preskrbel gmožna sredstva. Uredil je dalje prvi »Trgovski koledar« in mu ustvaril ogrodje, po katerem so urejani tudi vsi poznejši koledarji.

Dr. Windischer je bil tudi inicijator in duševni vodnik velikih trgovskih shodov, katerih zadnjemu je leta 1920. tudi vzorno predsedoval. Ko se je v prvi povojni dobi izražala želja po združitvi slovenskega trgovstva, je dr. Windischer izdelal pravila za Zvezo trgovskih gremijev in zadrug in je dal obliko,

v kateri še danes plodonosno deluje. V ozkih stikih je dr. Windischer s trgovskim stanom še danes ne le kot vodilni tajnik zbornice, ampak tudi kot predsednik slovenskega trgovskega društva »Merkur« in izpolnjuje vzorno dolžnosti društvenega vodnika. V zadnjem času se je v tej lastnosti posebno prizadeval za obstoj Trgovskega bolniškega društva, ki je trgovstvu v preteklosti veliko koristilo in je še danes za ves trgovski stan velikega pomena.

Odlično je dr. Windischer sodeloval pri organizaciji slovenske industrije. Uvidel je kmalu tudi potrebo tesnejše zveze industrije v posameznih delih naše države in bil med inicijatorji za osnovanje Centralne industrijskih korporacij v Beogradu, katere podpredsednik je od njene ustanovitve. Kdor ga pozna, ve, da to ni samo čast, ampak da pomeni zanj to mesto dolžnost. Katero z veliko vnamo izpolnjuje in daje neredko smer različnim akcijam Centralne, ki se ravno po njegovi zaslugi ne oklepa tesno samo industrijskih interesov, ampak se preko ožjega delokroga briga za interese splošnega narodnega gospodarstva.

Dr. Windischer je danes neoporečna avtoriteta v gospodarskih vprašanjih. Predstavlja za duševnega vodnika slovenskega gospodarstva že po svojem službenem položaju, je po svojih odličnih sposobnostih šel daleč preko tega, kar mu nalaga službeni delokrog. Šel je tako daleč, da more to storiti samo mož, ki ne izpolnjuje samo svoje dolžnosti, ampak dela iz srčne potrebe, iz veselja in ljubezni do dela, iz dobrega srca, da po vseh svojih inočinah pomaga tam, kjer je njegova pomoč potrebna. In ravno to nesebično požrtvovalno delo edino v interesu stvari ga usposablja poleg njegovih odličnih zmožnosti za duševnega vodnika, ker ima pogum v kočljivih stvarih zastopati tudi stališče, ki večini ni všeč, ki se pa prej ali slej izkaže vendar le za pravilno. Sam mož trdega dela, neustrahovane pridnosti, ki gre večkrat tudi preko svojih fizičnih moči, stavi na svojo okolico ne le v uradu, ampak povsod, kjer se udeležuje, velike zahteve. Pri tem pa zna ceniti delo in ga vpoštevati. Vzgojil si je povsod kjer deluje, kader voljnih in marljivih sodelavcev, katerim daje smernice, nasvete, če treba, pa tudi ostrga povelja. Od vseh strani se stekajo niti v njegovo pisarno.

Sredi trdega dela praznuje 50-letnico svojega rojstva. Z mladeniško navdušenostjo še vedno opravlja svoje posle. Interes slovenskega gospodarstva nam narekuje srčno željo, da nam ostane ohranjen še dolgo vrsto let on, ki je personifikacija slovenskega gospodarskega solidarizma. Prizadeval se je, da je zbral pod krov zbornice vodilne organizacije slovenskega gospodarstva: Zvezo industrijev, Zvezo trgovskih gremijev in zadrug in Zvezo obrtnih zadrug. To simbolično venča njegovo dolgoletno prizadevanje: združevati — ne razkrajati. Kaže pa nam tudi na zunaj naš gospodarski solidarizem, kojega nam narekujejo naše gospodarske potrebe in koristi. Česar se na zavedamo ravno po njegovi zaslugi, po njegovem prizadevanju.

Ing. M. Suklje:

Dr. Fran Windischer, naš govornik.

Slovenija ne more delati industrijske politike na lastno roko, vendar tvori njena industrija tako važno postavko v našem narodnem gospodarstvu, da mora državna gospodarska politika z njo posebej računati. Gospodarska zgodovina iz časa po preobratu kaže dosti jasno, da potrebuje temeljito strokovno izkušnost, kdor hoče voditi le posamezen industrijski obrat. Videli smo, koliko škode da more povzročiti tudi dobra volja, če manjkajo tradicije in stvarne izkušnje. Po drugi strani pa ne zadošča, da se proklamirajo splošna državna in narodna načela. Gospodarske zadeve se ne morejo urediti po enostranskih doktrinah, vsako gospodarsko bitje je zase živ organizem, ki diha in čuti, ki zahteva zraka, luči in svobode. Po naših pojmih je svoboda mogoča le v okviru veljavnih zakonov. Baš zato pa sta pravna sigurnost in stabilnost zakonov predpogoj gospodarskemu napredku.

Vsi vemo, kako so težavni posli onih, ki naj po svoji dolžnosti branijo potrebe našega gospodarstva in zlasti slovenske industrije. Zahtevati moramo, da zakonodajni činitelji v Beogradu slišijo naše mnenje in naše predloge, predno storijo ukrepe, ki zadevajo našo industrijo. Mnogokrat smo Slovenci le upijoci v puščavi, dogodi se pa tudi, da nas v Beogradu slišijo in ubogajo.

Med slovenskimi govorniki v stvarih gospodarstva in industrijske politike je najmarkantnejša osebnost g. dr. Fran Windischer. Mi Slovenci ga poznamo že več desetletij, mi vidimo, kako je ta naš odličen delavec od leta do leta pridobil na ugledu in veljavi, mi ga vsi priznavamo kot našega prvega strokovnjaka. Njegovo ime se bo morda kdaj pozabilo — vsi narodi so nehvalni — objektivna zgodovina pa bo zabeležila vse uspehe njegovega neumornega in skrbnega dela. Ni treba, da o vsem tem poročamo Slovincem.

Naša želja je, da nas čujejo bratje v kraljevi prestolici. Ves svet je občudoval vrline junaškega naroda Srbije, ki se je po tolikem trpljenju povzpelo do jasne višine. Mi v Sloveniji priznavamo in ljubimo te vrline, a žalosti nas, da njih sijaj blede po nezaupnosti, ki nam zagrenjuje skupno delo. Ko danes pozdravljamo mladega jubilanta 50-letnika, naj kličemo bratom Srbom v spomin:

Evo Vam enega naših mož, evo Vam moža polnega talentov, navdušenega za narodno stvar, vztrajnega delavca in organizatorja, evo Vam moža nesebičnega, velikopoteznega, moža, ki gradi in vstraja! Po tem merilu merite nas in zaupajte nam, kakor hočemo mi zaupati Vam!

J. Zadravec — Središče:

Štajersko obrtnišvo in naš jubilent.

Ne mogel bi opustiti prilike in bil bi to tudi znak nehvaležnosti, če bi se ne spominjal 50-letnega jubileja glavnega tajnika naše zbornice g. dr. Frana Windischerja tudi v imenu obrtnišva mariborske oblasti ter mu z izrazi svojega priznanja ob tej priliki vsaj deloma od-

dolžil za velike zasluge, koje si je pridobil pri svojem delovanju v korist štajerskih pridobitnih krogov.

Le ponižen pogled nazaj na leto 1920, ko je po odcepitvi od graške trgovske in obrtniške zbornice ostalo obrtništvo na Spodnjem Štajerskem brez svoje vodilne gospodarske institucije, nas mora spominjati na dejstvo, da je bil naš današnji jubilar eden izmed onih, ki je s pravičnim in pravičnim razumevanjem naših pravic in interesov storil vse, da se je izpopolnila Trgovsko - obrtna zbornica v Ljubljani s primernim zastopstvom iz trgovskih in obrtniških krogov iz mariborske oblasti. Čeprav ta izpolnitev ni povsem odgovarjala velikim nalogam, ki so jih prevzeli naši zastopniki v tej instituciji, je bil vendar g. dr. Windischer vedno oni, ki je znal formulirati naše želje in zahteve v pravilno obliko, da so se mogli sprejeti kot sklepi, ki so se mogli kot taki tudi izvesti. Njegova prizadevanja, vedno iskreno in pravično izkazovana naklonjenost, vstrajnost in uvidevnost, donášali so tudi štajerskemu obrtništvu v mnogih in mnogih slučajih in ob neštetihi prilikah vedno pomoč in uspehe. — Z uvedbo uradnih dni v Celju in v Mariboru, z pospeševanjem obrtnega šolstva v naši oblasti, s pomočjo in nasveti ob prirejevanju razstav in prirejevanju tečajev za zadružne funkcionarje, je znal dr. Windischer poleg drugih, celokupno obrtništvo v Sloveniji zadevajočih vprašanj vedno ustreči našemu obrtništvu. Vspodbujal ga je k živahnemu delovanju v svojih stanovskih organizacijah ild.

Spretnost per se nego je moje bi se moralo spomniti teh dejstev ob tej priliki, toda naj mi jubilar ne vzame v zlo, če v svojem ocenjevanju njegovih zaslug nisem tako izčrpen kot bi to po svojih velikih zaslugah po pravici zaslužil.

S tem opravičilom združujem iskrene želje, naj bo jubilar prepričan, da se tudi obrtništvo mariborske oblasti s hvaležnim srcem in iskrenostjo spominja njegovih zaslug, ter mu ob današnjem dnevu kliče: *ad multos annos!*

Eng. Franchetti:

Dr. F. Windischer — petdesetletnik.

Dr. Windischer — kdo ga ne pozna? Daleč nazaj sega njegovo delovanje. Udeleževal se je na vseh poljih našega gospodarstva in obrtništvo gotovo ni zadnje, ki zna ceniti njegove zasluge, ki mu je hvaležno za vztrajno in krepko podporo v njegovi organizaciji.

Pred 20. leti je bil on tisti, ki je v tedanjih težkih časih dal pobudo za združitev slovenskega obrtništva v Ljubljani. Kdor ve, kaj je pomenilo takrat biti slovenski obrtnik, ta bo tudi znal ceniti dr. Windischerjevo

silo, ko se je takorekoč postavil na čelo gibanju slovenskega obrtnika. Ni se ustrašil mogotcev, ki so zatirali slovenskega obrtnika, krepko je podpiral in bodril peščico slovenskih obrtnikov, s katerimi je poklical v življenje prvo organizacijo slovenskega obrtništva — Slovensko obrtniško društvo. To njegovo delo se je razvijalo, zbiralo je okrog sebe zavedne slovenske obrtnike — duša vsemu temu gibanju pa je bil naš jubilar.

Tekom svojega dolgoletnega delovanja je spoznal dušo našega obrtnika. Spoznal je težave in stremjenja malega človeka; uveril pa se je tudi, da je naš obrtnik priden in da neprestano išče potov, kako bo napredoval. Dr. Windischer je znal vedno ceniti delo znojnega, s skrbmi obdanega rokodelca in gospodarsko važnost našega obrta — vzljubil je našega obrtnika. Zato pa se njegovo delo za obrtništvo in njegovo organizacijo odlikuje zlasti tudi v tem, da koristi našega obrtništva ni zastopal le v svoji službeni iasnosti, marveč tudi izven nje.

Kako živo je njegovo zanimanje za obrtniško organizacijo, kaže tudi to, da celo v času njegove bolezni ni pozabil na obrtnika. Tudi v tujini, kjer je iskal zdravja, je zasledoval obrtniški pokret. Meseca julija 1919. leta mi je iz Švice pisal tole: »Včeraj sem prejel prve številke Obrtnega Vestnika. Izredno me je veselilo, da Vas vse težave sedanjih časov niso vplabile in da ste zobe začeli z izdajo strokovnega glasila obrtniškega, ki je za probujo in organizacijo našega obrtništva prvredne važnosti. Vem, da ste Vi duša tega podjetja, vedno stari, neustrašeni in neutrudljivi organizator. Škoda, da imajo slovenski in recimo kar naravnost tudi jugoslovanski obrtniki samo enega Franchettija. Prav od srva Vam častitam k temu uspehu ter Vam želim da Vam ostane stara energija in deloljubnost sveže ohranjena tudi v bodočnosti. Tudi je moja želja, da bi se čimbolj širil krog zavednih obrtniških voditeljev in organizatorjev. Pravilno je, da podarjate stanovsko in strokovno stran organizacije. Strmna stanovska organizacija more uspevati najboljšje, če je ne motijo dnevi prepiri. Deviza mora biti: probujaj, napredek in blagostanje obrtnika»

Ni mi treba govoriti še več! Pred 20. leti je pričel s to devizo svoje plodonosno delovanje med obrtništvom, ustvarjal je na njej in danes je postala ta njegova deviza cilj vsega našega zadružnega in društvenega obrtniškega pokreta.

Danes, ko praznuje svoj jubilej, zre lahko s ponosom nazaj na svoje delovanje med našim obrtništvom.

Zel je uspehe, organizacija se živahnije razvija in njegove bodrilne besede: »Obrtnik sem in kdo je več« dvigajo med obrtništvo zanos in borbenost. In ko mu ob 50 letnici v imenu vsega obrtništva čestitam, mu kličem: Naš si bil — ostani naš tudi v bodoče! — Skromen je slovenski obrtnik — a našel si v njem zvestega, hvaležnega in odkritega prijatelja!

Ustanovni zbor Obrtne banke kraljevine S. H. S.

V nedeljo se je vršil v veliki dvorani borze v Beogradu ustanovni zbor Obrtne banke kraljevine S. H. S. — Zbora se je udeležilo nad 2000 delničarjev in mnogo zastopnikov gospodarskih korporacij in organizacij iz cele države. Iz Slovenije so bili na zboru: tajnik zbornice dr. I. Pless, načelnik Zveze obrtnih Zadrug gosp. Eng. Franchetti in podnačelnik Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru g. J. Zadravec. Zboru so prisostvovali v imenu vlade načelnik ministrstva trgovine in industrije dr. Krpan kot vladni komisar in načelnik dr. Mihovoj Savić, kot zastopnik ministra trgovine in industrije v nadzorstvu banke.

Predsednikom zbora je bil izvoljen Milan Stojanović, predsednik obrtniške zbornice v Beogradu, I. podpredsednikom Milan Ramušćak, predsednik Saveza hrvatskih obrtnikov in II. podpredsednikom Engelbert Franchetti, predsednik Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani.

Zbor je otvoril g. Milan Stojanović, ki je pozdravil mogočni zbor in podal poročilo o delovanju ustanovnega odbora in o rezultatih vpisa delnic. Vpisovanje se je zelo ugodno zaključilo 15. januarja t. l. Vpisa delnic se je udeležilo nad 9000 delničarjev in vpisana je celokupna osnovna glavnica, določena po zakonu z iznosom 75 milijonov dinarjev ali točneje rečeno: zasebni delničarji so vpisali 226.000 delnic ali nekaj nad 45 milijonov dinarjev. Ostalih 30.000.000 Din pa mora v zmislu zakona vplačati država.

Po posameznih pokrajinah je vpisalo: 1. v Srbiji 4431 delničarjev 149.744 delnic, 2. v Stari Srbiji s Črno goro 842 delničarjev 14.037 delnic, 3. v Hrvatski in Slavoniji 1059 delničarjev 18.009 delnic; 4. v Vojvodini s Sremom 1377 delničarjev 21.192 delnic; 5. v Sloveniji 413 delničarjev 7325 delnic (od tega v ljubljanski oblasti 269 delničarjev 5635 delnic, v mariborski pa 144 delničarjev 1690 delnic); 6. v Dalmaciji 180 delničarjev 3341 delnic; 7. v Bosni in Herec-

govini 833 delničarjev 12.570 delnic. Skupno tedaj je vpisalo 9135 delničarjev 226.218 delnic. Od podpisanih delnic se je reduciralo 1218 komadov in sicer v Beogradu 606, v Aleksincu 500 in v Novem Sadu 112, tako da ostane 225.000 delnic, ki so podeljene na 9132 delničarjev.

Ker je bilo v zmislu bančnih pravil vpisati najprej samo polovico osnovne glavnice, a se je mesto tega vpisala cela glavnica, je ustanovni odbor sklenil, da se predlaga ustanovnemu zboru, da se delnice ne reducirajo in da se ima temu primerno popraviti bančna pravila. Zbor je predlog sprejel in sklenil, da se ima čl. 8 pravil glasiti: Osnovna glavnica banke znaša 75.000.000 Din in je podeljena na 375.000 delnic, vsaka po nominalnih 200 Din. Država vplača 40% bančnega kapitala v smislu čl. 1 zakona o Obrtni banki kr. S. H. S. Ostanek v iznosu 60% vplačajo zasebniki najkasneje do konca 1930. leta in to v enakih mesečnih ali tromesečnih obrokih, kakor bo to smatrala bančna uprava za ugodno. Osnovna glavnica se more povišati po rešenju zbora in odobritvi g. ministra trgovine in industrije.

Nato so se vršile volitve prve uprave. Udeležilo se je 18—20.000 glasov. Največje število glasov je dobila naslednja lista: Milan J. Stojanović, Vojta St. Janković, Mihajlo Stojadinović, Života Lazarević, Albert Firt, Krsta Ginović, Stojan Veljković, Vlada Vacić, Jakob Simjanović, vsi iz Beograda; Milan Ramušćak in Josip Kavčič iz Zagreba; Nikola Babić iz Priredora; Dušan Marić iz Sarajeva; Slavko Lozančić iz Kikinde; Milan Abramović iz Novega Sada; Engelbert Franchetti iz Ljubljane; Arandjel Stanković iz Skoplja; Dušan M. Živojinović iz Požarevca; Ljubisav Vujević iz Kragujevca in Dragi Petrović iz Džurije. V nadzorni odbor so bili izvoljeni: Dušan Stojadinović iz Kruševca in Vasa Genić iz Beograda.

V poslovni odbor glavne podružnice v Zagrebu je bilo izvoljenih devet članov.

Sledila je nato razprava o osnovanju podružnic.

K besedi se je oglašil tajnik ljubljanske zbornice g. dr. I. Pless, ki je v izčrpnem govoru utemeljeval potrebo po takojšnji otvoritvi podružnice v Ljubljani. Vsled eksponirane geografske lege Slovenije je slovenski obrtnik izročen najostrejši inozemski konkurenci. Ob tesnosti kapitalov in pod pezo davčnih in socialnih bremen je postal položaj skoro nevzdržan, obeta pa postati še hujši z ureditvijo trgovsko-političnih odnosov z našimi sosedi. Zato je slovensko obrtništvo v nestrpnosti sledilo akciji za ustanovitev državne obrtne banke in postavilo je koj ob začetku zahtevo, da

Iz življenja in delovanja dr. Windischerja.

Dr. Fran Windischer je rojen dne 24. februarja 1877 v Poslojni kot sin davkarja. Študiral je gimnazijo v Ljubljani, pravoslovje pa na Dunaju in v Gradcu. Po dovršenih študijah je vstopil leta 1900. v prakso pri finančnem ravnanstvu v Ljubljani, od koder je po preteku enega leta prestopil v službo Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, pri kateri je zadnja leta šef urada.

Z vstopom v zbornično službo je pričel intenzivno sodelovati pri gospodarski reviji »Narodnogospodarski Vestnik«. So to članki gospodarsko-, carinsko-, trgovsko-, obrtnopolitične vsebine. Od l. 1904. dalje je Slovensko trgovsko društvo »Merkur«, matica trgovskega vzgojevalnega in organizatornega gibanja, izdajala »Slovenski Trgovski Vestnik«. Dolga leta je bil načelnik redakcijskega in učnega oddelka. Kot tak je dajal smernice za društveno delovanje in za društveno glasilo. Društvo je imelo pred seboj vseslovensko trgovsko gibanje v nacionalno gospodarsko-emancipatorični smeri. Ker slovenskih strokovnih trgovskih knjig ni bilo, je sistematično delal na to, da so v »Merkurju« ob lastnih sredstvih izdali tako

knjigo. Izšlo je tako »Menično pravo«, »Trgovsko knjigovodstvo«, »Trgovsko računstvo«, »Trgovska korespondenca«. Leta 1907. so izdali »Trgovski koledar« ter mu je bil prvo leto urednik. Leta 1910. je spisal brošuro »Sotrudniški zakon«. V letih 1906 do 1908 je otvoril v dnevniku »Slovenski narod« rubriko »Obrtni Vestnik« ter razpravljal na tem mestu vsak teden o najrazličnejših gospodarsko- in stanovskopolitičnih vprašanjih. Leta 1919. je pričel v »Slovenskem Narodu« in v »Slovencu« večje število gospodarskopolitičnih spisov ter opozarjal na važnost gospodarske osamosvoje v novi državi. Od septembra 1919 do februarja 1922 je bil urednik gospodarskega »Slovenskega Naroda« ter je pisal gospodarske in politične članke, deloma kot uvodnike, deloma v svoji rubriki »Narodno gospodarstvo«. Živahno je pisal v valutni borbi od decembra 1919 dalje ter pričel obrembo krone proti preteči relaciji 1:4. Društvo »Merkur« je od leta 1904. do 1919. dalje izdajalo svoje glasilo pod imenom »Slovenski Trgovski Vestnik«. V tem listu je izšlo v raznih letnikih (1905—1911, 1913, 1917) dokaj njegovih spisov. Od leta 1919. dalje se list zove »Narodnogospodarski Vestnik« (njegovi članki 1919, 1920) ter je bil l. 1922. in 1923. tudi urednik lista. Gospodarske članke je objavil tudi v »Journal des Débats«

(1920), »Zürcher Zeitung« (1919), »Njiva« (1921), »Nova Evropa« (1922), »Bankarstvo« (1924), »Ekonomist« (1924). V »Slovenskem Narodu« objavlja redno gospodarske in politične članke pod svojim imenom ali pod imenom »Mario Sović«. Od l. 1907. do 1917. je sestavljal letna gospodarska poročila v svojih zapisnikih trgovske in obrtniške zbornice. Omembe so vredna zaradi gospodarske zgodovine, pa tudi radi slovenske terminologije. — Glavno njegovo delo je bilo posvečeno trgovski in obrtniški organizaciji ter gospodarski organizaciji v Ljubljani. Vodil je akcijo za nacionalizacijo Gremija trgovcev v Ljubljani. L. 1907 je ustanovil »Slovensko obrtniško društvo v Ljubljani«. Z obrtniškiimi voditelji je imel tesne slike ter jim je pomagal pri graditvi stanovske in gospodarske organizacije. L. 1907 je ustanovil »Trgovsko-obrtno zadrugo v Ljubljani«, ki se je pozneje nazivala banka ter je bila l. 1911 prevzeta od Jadranske banke, ki je tako dobila temelj za svoje delo v Ljubljani. Bil je med ustanovitelji »Zveze slovenskih zadrug« ter član prvega načelnika. L. 1920 je ustanovil »Obrtno banko v Ljubljani«. Izdelal je pravila za »Zvezo trgovskih gremijev in zadrug v Sloveniji« ter imel ob njeni ustanovitvi l. 1920 programatičen govor. Organiziral je l. 1920 Vseslovenski trgovski shod v Ljubljani, o kat-

rem je izšlo fiskano poročilo v knjigi. Programatične govore je imel ob pel-in desletnici »Merkurja« (1905, 1910). Organiziral je velike trgovske shode v Poslojni l. 1906 in l. 1907 v Ljubljani. Leta 1910 do 1916 je bil upravni odbornik ter gospodar »Narodne tiskarne«, kjer je trdno držal »Ljubljanski Zvon«, da ni prenehal navzlic deficitu. Dolga leta je bil član izvrševalnega odbora Narodne stranke. L. 1907 je bil od Narodno-napredne stranke soglasno postavljen za državnozbornskega kandidata v Ljubljani, pa kandidature ni sprejel. Živahno je delal v »Ljubljanskem Sokolu«, kateremu je bil tajnik ob I. vsesokolskem zletu v Ljubljani, pozneje podstarosta, hkratu podstarosta Ljubljanske sokolske župe. Dolga leta je bil odbornik »Citelnice« in »Uradniškega posojilnega in hranilnega konzorcija«. L. 1923 je sodeloval pri zgraditvi državne industrijske organizacije ter je od ustanovitve podpredsednik »Centrale industrijskih korporacij«. Je predsednik »Slovenskega trgovskega društva« »Merkurja« v Ljubljani od l. 1924 ter častni član »Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani« in »Obrtniškega društva« v Ljubljani. Sodeluje pri ustanavljanju in uredbi Ljubljanske borze ter je član upravnega odbora Ljubljanske borze.

se ustanovita podružnici v Ljubljani in Mariboru. Tej zahtevi narodna skupščina ni ugodila. Potreba po kreditni pomoči je nujna. Slovensko obrtništvo je strokovno najboljšo usposobljeno in specializirano v vseh strokah obrti, ter je tako v stanju vršiti važne gospodarske funkcije ne samo za Slovenijo, ampak za celo državo.

Dr. Pless apelira zlasti na srbijansko obrtništvo, da postulat svojih tovarišev iz Slovenije ugodni in da sprejme naslednjo resolucijo: »Z ozirom na to, da je že vpisano tako prvo kakor tudi drugo kolo delnic in ker je vsled tega dovolj kapitala na razpolago, sklene zbor, da mora upravni odbor pristopiti takoj k osnovanju podružnic po redu, koji je določen v zakonu.«

Zbor je izvajanja glasno odobral in sprejel predloženo resolucijo soglasno.

S tem je zagotovljena skorajšnja otvoritev podružnice v Ljubljani, ker se ima po zakonu osnovati podružnica najprej v Ljubljani in potem šele v Sarajevu, a nato ekspoziture v drugih mestih.

Nato se je g. E. Franchetti zahvalil predsedniku Stojanoviću in celokupnemu odboru za pošteno delo in trud pri ustanavljanju banke. Za njim se je v imenu Saveza hrvatskih obrtnikov in vseh navzočih zahvalil Stojanoviću g. E. Rosenberg iz Zagreba.

Predsednik Stojanović se zahvali za laskave besede priznanja in zaključil zbor z željo, da bi banka kar najbolje uspevala.

Trgovski potniki.

Ljubljanska in zagrebška zbornica sta pokrenili akcijo, da se čimprej uredi vprašanje trgovskih potnikov in izdajanje legitimacij.

Ker je to vprašanje za uspešen razvoj trgovanja izredne važnosti, hočemo v naslednjem izraziti o njem nekaj misli ter opozoriti na izpremembe, ki bi bile v tem pogledu nujno potrebne. To smatramo za tem umesnejše, ker se v nekem oziru stališči obeh zbornic nista povsem enaki.

Predpisi o trgovskih potnikih pri nas še niso izenačeni. Dočim veljajo za Slovenijo in Dalmacijo določila prejšnjega avstrijskega obrtnega reda, velja v Hrvatski zakon o nabiranju naročil iz leta 1900, v Srbiji pa zakon o radnjama. Tudi obrtna praksa je različna. Tako vidimo, da se trgovskim potnikom v južni Srbiji delajo s posebnimi odredbami občutne nepravilnosti. Omenimo naj le odredbo skopljanske komore, po kateri mora vsak naš trgovski potnik imeti posebno legitimacijo svoje tvrdke, ki jo mora overoviti še notar.

Po našem obrtnem redu je položaj sledeči:

Trgovski potnik (tudi podjetnik sam) sme zunaj stajališča nabirati naročila na blago z uradno legitimacijo, a redoma samo pri trgovcih, tovarnarjih, obrtnikih in sploh pri takih osebah, ki uporabljajo v svojem obrtovanju blago tako, kakršno se ponuja.

Pri drugih osebah je iskanje naročil zunaj stajališča dovoljeno samo v posameznih primerih po izrecnem pismenem, na določeno blago se glasečem, na ime podjetnika nastavljenem pozivu. Izvzeto pa je docela kolonijalno, špecerijsko in materialno blago. Trgovinski minister je pooblaščen, da v oziru vrednih primerih po zaslišanju zbornice in prizadetega gremija (zadruga) dovoli iskanje naročil na blago za določeno blago ali za določene okraje ali posamezne obrte tudi pri zasebnih strankah. Na promet s knjigami se te določbe ne nanašajo.

Trgovski potnik sme nositi s seboj samo vzorce. Izjema velja za urarske izdelke, zlatino, srebrnino in dragulje, ako je stajališče dotičnega producenta ali trgovca v tuzemstvu.

Vprašanje inozemskih potnikov je urejeno s trgovskimi pogodbami. Od njih se zahteva samo, da se izkažejo z legitimacijo, ki jim jo je izdala pri-

stojna domača oblast. Nabirati smejo naročila pri trgovcih in osebah, ki uporabljajo dotično blago v svoji obrtovanici.

Strinjamo se s predlogom ljubljanske in zagrebške zbornice, da se predpisi izenačijo za vso državo, da se inozemcu ne dajejo večji privilegiji kakor domačinu, da se trgovskega potnika ne tretira v raznih pokrajinah različno in da se uvedejo enotne legitimacije, ki bi jih izdajale zbornice ter potrjevale policijske oblasti. Smatramo pa za potrebno, da se glede načina in obsega nabiranja naročil na blago predpisi ne samo izenačijo, temveč tudi poostre in točno redigirajo tako, da ne bodo mogoča izigravanja, ki se sedaj vrše žalibog le prepogosto, osobito s strani inozemcev in pa onih trgovcev, producentov in trgovskih potnikov, ki delajo preradi po metodah gotove rase.

V tem pogledu predvsem odklanjamo predlog zagrebške zbornice, ki želi, da bi se v pravilniku predvidela možnost nabiranja naročil za nekatere predmete tudi pri zasebnikih. Popolnoma pa odobravamo predlog ljubljanske zbornice, da bi se dovoljenje za nabiranje naročil na blago pri zasebnikih ne izdajalo, ker bi to odprlo pot do zasebnih strank tudi inozemskim potnikom ter bi pomenilo za našo trgovino preopasno konkurenco.

Nadalje je treba zaščiti proti zlorabi pismenega pozivanja. Prakticira se, da trgovci ali trgovski agent pošlje raznim zasebnim strankam določene kraja reklamne dopise ter priloži že izpolnjen pismeni poziv, naj se zglašijo pri dotični osebi. Sranka tak dopis podpiše in odda. Dotični potnik nato obiskuje s takimi dopisi zasebne stranke in če ga prime oblast, se sklicuje, da je bil pismeno pozvan. Tak način izigravanja predpisov o trgovskih potnikih naj bi se kaznoval tako, kakor se kaznuje neupravičeno iskanje naročil na blago.

Obračamo se do merodajnih činitelev, predvsem do ministrstva za trgovino in industrijo, da pri izdelavi pravilnika o trgovskih potnikih pazi na to, da se trgovsko potništvo ne razpase v umazano konkurenco in izigravanje predpisov, ki bi bilo v korist le tujcem ne pa domačinom.

ZBOR CENTRALE INDUSTRIJSKIH KORPORACIJ V BEOGRADU.

Centrala industrijskih korporacij v Beogradu je imela dne 21. t. m. svoj letošnji zbor, na katerem je razpravljala o važnih gospodarskih vprašanjih in o gospodarskem položaju naše industrije. Splošen pregled o položaju industrije v Sloveniji je podal podpredsednik Centrala g. dr. Windischer, detaljne težnje in želje pa je tolmačil tajnik Zveze industrijev g. ing. Milan Šuklje. O poteku zbora pričujemo v eni prihodnjih števil obširneje poročilo.

NAŠA CARINA.

Trgovec nam piše sledeče:

Težko bi se menda dobil trgovec, ki še ni imel nepravilnosti s carino. Da pozivlja carina trgovce po 3., 4., 5. mesecih k plačilu naknadne carine, ki včasih dosega mnogo tisočakov ali da dobi nasprotno trgovce po več mesecih preveč plačano carino povrnjeno, ni nič novega. Trgovcu, od katerega se n. pr. po 5 in pol mesecih zahteva naknadno doplačilo za napačno taksirano carino, ali vsled kake formalne pogreške se nikakor ni treba razburjati, ker vse nič ne pomaga. Po zakonu je primeran plačati vse razlike in pogreške, katere najde carina v roku 6 mesecev. Ne vem pa, če najde carina tudi vse napake, kjer je slučajno zaračunala previsoko carino. Da je morda trgovec v tem času vse blago, za katero se zahteva naknadno carino, že razprodal, ne spremeni na deljstvu ničesar.

Trgovec bi moral predno plača carino pregledati, jeli se blago po pravi tarifni stavki carinilo ter če je tudi prav računano.

Pri velikih obratih to že še gre, ker imajo trgovci nastavljenice, ki imajo skrb za vse carinske pošiljke.

Kako pa naj to srednji in mali trgovec ve, ko niti še danes nismo tako daleč, da bi vsaj za nekatere predmete vedeli, v katero kategorijo spadajo.

N. pr. dobil sem kos sukna 30 m, ker sem vedel, da je blago 140 cm široko, sem lahko zaračunal, da je to 42 m². Carinska teža je znašala 14 kg. Carina se je glasila na izmene tkanine do 300 gr. Če bi toraj 1 m² res le 300 gr tehtal, potem ne bi smela carina 14 kg tehtati, ampak le 12⁶ kg. Ker je kos tehtal 14 kg, je toraj m² moral biti težji kot 300 gr in bi se moral carinili po nižji tarifi. Vse dokazovanje je bilo zastoni.

TRGOVEC - DETAILIST.

Pod tem naslovom priobčil je »Trgovski list« dopis, na katerega naj nekoliko reagiram.

Pred vojno je pač trgovina imela še nekaj ugleda in zaupanja. Sranka je prišla na pr. v trgovino, kjer je redno kupovala ter rekla:

Gospod M. — dajte mi nekaj dobrega. Zaupam na Vaše poštenje ter vem, da mi bodele dali samo dobro blago.

Danes se kaj takega skoro ne čuje. Vse zaupanje do trgovca je šlo po vodi. Elementi, ki so se vrinili med vojno med trgovce, žalibog pa tudi nekateri trgovci sami so to zaupanje grdo izrabili.

Danes trgovcu nihče ne veruje, pa naj še stokrat priseže, da pri enem ali drugem blagu faktično zgubi, vse zastoni. Žalibog se to vedno dogaja! Pred vojno se to nikdar ni zgodilo, da bi trgovci moral reducirati cene blagu vsako leto, eventualno tudi do 50 odstotkov pod lasno ceno, ako blago zastane.

Tudi priporočanje domačih izdelkov je težavna stvar. Domače tovarne so vsled velikih investicij ali tudi iz drugih vzrokov glede kreditov bolj kratkih besedi. 30—60 največ 90 dni. Inozemski dobavitelji so v tem oziru veliko kulannejši. 120 do 150 dni, če treba čakajo tudi delj na plačilo. Vsled tega je težko zahtevali od trgovca na propagira domač izdelek, če mu tujec nudi glede kredita večje ugodnosti. X.

DANSKO GOSPODARSKO POROČILO.

Kako je z zlatimi zalozami pri Danski narodni banki, o tem smo že pisali. Sedaj je prodala banka za ca. 7¹/₂ milj. danskih kron zlata, da naloži del svoje zlate zaloge na dobičkonosen način. Tekom januarja se je oblok bankovcev znižal za ca. 25 milijonov kron, od 386 na 361 milijonov, in je bil za 40 milijonov kron manjši kot v isti dobi lanskega leta. Prodaja delnic in obligacij na borzi v Kopenhavnu je bila v januarju zlasti v obligacijah večja kot v decembru, težajni indeks se je dvignil tako pri delnicah kot pri obligacijah. Veletržne cene so šle v januarju od 158 dol na 157, če vzamemo za leto 1913 število 100. V decembru so za 34 milijonov kron več uvozili kot izvozili, v decembru 1925 pa za 20 milijonov; v vsem letu 1926 je bilo za 107 milijonov kron več uvoza kot izvoza, leto prej pa za 123 milijonov. Število brezposelnih se v januarju ni bistveno spremenilo in je znašalo na koncu januarja 32.1%; leto prej je znašalo 30.1%.

Trgovina.

Uredba o odpiranju in zapiranju trgovin. Ministrstvo trgovine in industrije je poslalo vsem zbornicam osnutek uredbe o odpiranju in zapiranju trgovin, katero mora po zakonu o zaščiti delavca izdati ministrstvo za socialno politiko v sporazumu z ministrstvom trgovine in industrije. O osnutku se vse zbornice izjavijo, na kar se sestavi definitivno besedilo uredbe.

Trgovski običaji. Glede plačilnih pogojev ene in druge stroke pogrešamo enotnosti. Tako n. pr. zahteva eden plačljivo takoj, drugi plačljivo v 30 dneh, tretji v 60 dneh, v 90 dneh, 120 dneh. 2% skonto v 30 dneh, 60 dni netto. 3% v 30 dneh, 60 dni 2%, 90 dni netto, vse

mogoče in nemogoče! Manufaktura naj bi se zjedini morda tako-le: 3% v 30, 2% v 60, 1% v 90 dni, 120 dni netto po 120 dni 2% obresti, četudi se le navadno ne računal. Galanterija naj bi določila svoje, špecerija, železnina zopet svoje enotne pogoje. Polem vsaj nihče ne bi predbacival n. pr.: X mi da 3%, Vi pa le 2% itd.

Vinska trgovina v Dalmaciji. Od 1. januarja do 10. februarja t. l. se je izvozilo iz Šibenika in okolice preko 100 vagonov vina. Večina vina je bila odpremljena na Hrvaško in v Slovenijo, deloma pa tudi v Srbijo. Odposlana vina so bila prvovrstna, imela so 12 do 12 in pol stopinj, veljala pa so hl črnega vina 400 do 450 Din, opola 500 do 525 Din in bela po 500 — 550 Din.

Češkoslovaška zunanja trgovina. V januarju je bila češkoslovaška zunanja trgovina visoko aktivna; aktivnost je znašala 400 milijonov Kč, v lanskem januarju 61 milijonov; izvoz se je dvignil napram lanskemu januarju za 110 milijonov Kč, uvoz je padel za 230 milijonov; prvi je znašal 1289 milijonov Kč, drugi 888 milijonov. V decembru 1926 je znašala aktivnost 346 milijonov. Vidimo, kako hitro deluje češki statistični aparat, ki številke za januar že sedaj v popolnosti objavlja. Najbolj razveselje je eksport fabrikatov, ki se je dvignil od 751 milijonov v lanskem januarju na 810 milijonov v letošnjem, torej za ca 59 milijonov. In ker je obenem uvoz fabrikatov padel za 65 milijonov, se zaključuje aktivni saldo te panoge s 124 milijoni Kč. Promet čez Hamburg in Bremen je bil v importu in eksportu precej enak, 340 in 345 mil. Kč. Daleč pred vsemi drugimi državami v zunanji trgovini Češko-slovaške je Nemčija, ki je dala 22.2% vsega importa in ki je sprejela 22.4% vsega eksporta. Avstrija je zabeležena s 6.1 in s 15%, Italija z 2.2 in 3.1% itd. Iz Jugoslavije je prejela Češkoslovaška trgovskih predmetov za 45.5 milijonov kron čeških, to je za 5.1% vseh njenih importov; prodala pa je v Jugoslavijo blaga za 62.7 milijonov Kč, to je za 4.8% njenih eksportov. Dvig eksporta v januarju se zrcali tudi v blagovnem prometu državnih železnic, ki se je prav izdatno dvignil. Naložili so čez 407.000 vagonov, za 14.000 več kot v lanskem januarju. Na inozemski promet je prišlo nad 56 tisoč vagonov, za dobrih 10.000 več kot v januarju 1926. Eksport premoga kaže, dvig 2930 vagonov. — Aktivna je bila češkoslovaška zunanja trgovina napram Avstriji, Ogrski, Veliki Britaniji, Italiji, Rumuniji, U. S. A., Jugoslaviji, Švici, Danski, Rusiji, Turčiji, Argentini, Švedski, Norveški, Braziliji, Grški, Britanski Indiji in Japonski; pasivna je bila pa napram Poljski, Franciji, Belgiji, Latviji, Egiptu, Holandska, Litvi in Bolgariji.

Industrija.

Kriza avtomobilne industrije v Evropi. V »Journal des Débats« piše Marcel Berger: »Občinstvo pozna ali pa vsaj sluti težko krizo, ki teži sedaj na delu francoske avtomobilne industrije. Delna izginolest starih in močnih tvrdk, kot De Dion Bouton, ki je vstopila v Peugeotov koncern, ne da bi ohranila svojo samostojnost, je v tem oziru zelo značilna. Hvala Bogu se kažejo že nekateri znaki olajšanja in se lahko zgodi, da se pod pritiskom nevarnosti zatečejo ljudje k odredbam — kar se na Francoskem večkrat zgodi — ki bi bile že davno potrebne, na primer k združenju produkcijskih sredstev gotovih tvrdk, da započnejo z resnično fabrikacijo po serijah. Vsekakor obstoji podobna kriza, morebiti še težja, tudi na italijanskem avtomobilnem trgu, kakor poročajo to najboljši viri. To krizo je postrilo liktorsko posojilo, ki ga je večina italijanskih avtomobilnih tovarn morala podpisati. Najsolidnejše tvrdke, tako Breda, Pirelli, Fiat, se borijo sedaj z velikimi denarnimi težkočami in so morale opustiti svoje razširitvene načrte, ki so bili deloma že započet. Fiatu manjka naročil; jeklarne njegove so deloma z delom prenehale, fabrikacija avtomobilov se vrši z izdatno omejitvijo. Nedavno je tvrdka na novo delavce odpustila, in cenijo število v zadnjih osmih mesecih odpuščenih uradnikov in delavcev na 12.000. Alfa Romeo je začel z novo serijo 525 voz. Ansaldo in Scat so obsojena na popolno brezdelje, Spa ima naročilo za traktorje. Isotta-

Frashini je svojo že itak omejeno fabri-kacijo še bolj skril. Samo Lancia dela v dosedanem obsegu. Kar se tiče pomož-nih avtomobilnih industrij, beremo o ve-likem odpustu delavcev v tovarnah karoserij in koles o bistvenem zmanjša-nju delovne intenzitete v tovarnah pnev-matik. Celo Pirelli, kojega finančno or-ganizacija označajo za vzorno, ima se-daj precejšnje težkoče. Preuranjeno bi bilo, če bi govorili že sedaj o mednarod-nih dogovorih in sporazumih na avto-mobilnem trgu. Vemo pa, da so se za-čele s tem vprašanjem resno baviti vo-dilne osebnosti avtomobilne industrije, ki »evropski omislijo«. S tem mislim na **obrambo Evrope** proti ameriški invaziji. — Tako piše ta veleugledni list, ki ima s francosko industrijo tesne stike, nje-go-vo poročilo se mora tako vzeti, kakršno je. Na vsak način je zelo značilno, da se opozarja ravno od francoske strani na bližajoči se evropski sporazum v avto-mobilni industriji proti premočni ameri-ški konkurenci.

Evropski električni kartel. V zadnjem času so se trdovratno širile govorice, da se pripravlja ustanovitev evropskega električnega kartela in da je v zvezi s tem tudi znani francoski narodni gospo-dar Loucheur. Sedaj Loucheur te vesti dementira; pravi, da so tendenciozne in da nimajo nobene podlage. Sicer pa smatra Loucheur idejo o tvorbi evrop-skega električnega kartela za preuranje-no in tudi ne verjame, da bi sedaj kdo resno mislil na realizacijo te namere.

Moč koncernov na Nemškem. Omenili smo že spomenico nemškega državnega gospodarskega ministrstva, ki jo je na-slovilo na državni zbor. Tam netri je se-stavljen ves seznam o tvorbi koncernov in drugih podobnih spojitvev na Nem-škem. Najmočnejše združena je indu-strija kalija; od 21 delniških družb jih je 20 združenih v koncernih in razpolo-gajo z 98 odstotki vsega kapitala te in-dustrije. Sledi skupina podjetij, ki so v zvezi z rudarstvom. Sicer je od 84 družb združenih samo 54, a pri teh 54-ih in-vestirani kapital znaša skoraj 98 odstotkov vse glavnice. V rudarstvu samem je združenih v koncernih ca 93 odstotkov delniške glavnice; rjavo premogarstvo je združeno s 94,5 odstotki, bolj kot podjet-ja črnega premoga. Izredno močna je koncentracija kapitala tudi v kemični industriji. Od 620 družb jih je združenih sicer samo 118, a te razpolagajo z 1850 milijoni mark glavnice, to je pa 82,7 od-stotka vse v tej industriji naložene glav-nice. Poseben pododdelek kemične indu-strije je industrija barv, kjer je v kon-cernih združenih 96,3 odstotka skupne glavnice. V elektrotehniški industriji pride na koncerne 87 odstotkov nalože-nega kapitala. V kovinski industriji raz-polagajo koncerni z 80 odstotki kapitala, s to industrijo v zvezi se nahajajoče in-dustrije pa s 83 odstotki. A v izdelova-nju železnega, jeklenega in drugega ko-vinskega blaga se umaknejo koncerni v ozadje, kajti njih delež znaša samo 23 odstotkov vsega naloženega kapitala. Ja-ko majhen je delež koncernov pri tek-stilni, papirni, usnjarski in oblačilni in-dustriji, najmanjši pa pri lesni industri-ji, kjer je samo 6 odstotkov vse delniške glavnice v rokah koncernov. Vsega sku-paj je bilo v koncernih združenih na koncu leta 1926 13.242 milijonov mark, to je 65 odstotkov vse nemške delniške glavnice. Moderni tok gre za tem, da se podjetja čim bolj združijo, zlasti še, kjer je potreba izvojevati boj z inozemsko konkurenco. Omenjena spomenica obse-ga okoli 300 strani in je najbolj pripo-ročljivo sredstvo za študiranje moderne-nega narodnega gospodarstva.

Denarstvo.

Obtok bankovcev Narodne banke. Po stanju dne 15. februarja t. l. je imela Narodna banka v obtoku za 5444,6 mi-lionov dinarjev bankovcev. Obtek se je izza dne 8. februarja t. l. zmanjšal za 130 milijonov Din.

Zamudne obresti. Ako v Angliji med prodajalcem in kupcem niso dogovorje-ne obresti, se tudi sednim potem ne mo-rejo izterjati. Pri trgovskih sklepih z Anglijo je torej treba natanko določiti plačilne pogoje, pred vsem ali in kako visoke obresti je plačati ob zamudnem plačilu.

Porast hranilnih vlog v Sloveniji. Po uradnem izkazu delegacije ministrstva

financ v Ljubljani so hranilne vloge po regulativnih hranilnicah v IV. četrtletju porastle od 508 milijonov na 545 milijo-nov Din, to je za 37 milijonov Din. Po-rast izkazuje hranilne vloge pri vseh hranilnicah razen v Kočevju in Maren-bergu in južnoštajerski hranilnici v Cel-ju, kjer so se znižale za malenkostne vsote, dočim so porastle, na primer pri mestni hranilnici v Ljubljani za 22 mi-lionov, pri mestni hranilnici v Mariboru za 5 milijonov pri mestni hranilnici v Celju za 2 milijona, pri okrajni hranilnici v Slovenjgradu za 1 milijon in pri okrajni hranilnici v Slovenski Bistrici za 1 milijon Din. — Porast hranilnih vlog se kaže kot posledica gospodarske kri-ze tudi v drugih državah in tudi v dru-gih pokrajinah naše kraljevine. Opozar-jamo v tem oziru samo na ugotovitev Izvozne banke v Beogradu, ki v svojem poročilu za l. 1926 navaja sledeče: »Do-tok denarja v banke v obliki vlog se je vsekakor povišal vsled nerentabilnosti posameznih gospodarskih poslov ali tu-di vsled ustavitve obratovanja.« Kar ve-lja za banke, velja v tem večji meri pri nas v Sloveniji za hranilnice, ker prihajajo poleg tega momenta v poštev še po-sledice krize Slavonske banke.

Obtok bankovcev emisijskih bank. — Koncem meseca januarja t. l. so imele emisijske banke v obtoku sledeče mno-žine bankovcev: v Nemčiji 3410 milijo-nov Reichsmark, na Češkoslovaškem 1868 milijonov kron, na Ogrskem 435 milijo-nov pengov (1 peng 12,500 ogrskih K) in v Jugoslaviji 5504 milijonov Din.

Carinski donos v tretji desetini mese-ca januarja t. l. V tretji desetini mese-ca januarja t. l. so prejele centralne ca-rinske blagajnice na carinah sledeče zneske: Beograd 11,059.896 Din, Zagreb 11,387.519 Din, Novi Sad 7,232.544 Din, Ljubljana 9,193.464 Din, Dubrovnik 2,856.309 Din, Skoplje 2,151.979 Din in Split 1,817.948 Din, skupaj 45,679.659 Din. V celnem mesecu januarju t. l. so znašali carinski prejemki 121,226.590 dinarjev, od 1. aprila 1926 do 1. febru-erja 1927 pa 1,432,394.189 Din, to je pri-bližno 57 milijonov din preko proračuna.

Francoska državna blagajna. »Echo de Paris« ceni vsoto, s katero sedaj fran-coska državna blagajna razpolaga, na 15 milijard frankov. Vsota se sestavlja de-loma iz davčnih prejemkov, deloma iz emisij zakladnih nakaznic in nakaznic narodne obrambe. Ta vsota popolnoma zadostuje za kritje tekočih potreb, za na-kup deviz in za odplačevanje obrokov Francoski banki.

Anglo-Austrian Bank na Ogrskem. Vsi poskusi fuzioniranja budimpeške podružnice banke Anglo-Austrian Limi-ted s Splošno ogrsko kreditno banko so se izjalovili; nato so spremenili to po-družnico v Anglo-International Bank-e. Pretvoritvena dela so sedaj končana in so zaprosili za dovoljenje spremembe naslova v: Budimpeška podružnica An-glo-International Bank-e Ltd. Tako je Anglo-Austrian Bank Ltd iz Ogrske iz-ginila.

ZDRAVNIŠKA POMOČ PRI OKROŽ-NEM URADU ZA ZAVAROVANJE DE-LAVCEV.

Okrožni urad za zavarovanje delav-cev je uvedel stalne zdravniške nad-preglede, da s tem na eni strani ščiti uradove zdravnike pred pritožbami s strani članov, da so bili kljub boleznim spoznani delazmožnim, na drugi strani pa tudi interese članov v slučaju upra-vičenih pritožb. Vsak član, ki misli, da se mu s strani lečečega zdravnika godi krivica, naj torej prosi za zdravniški nadpregled in tamkaj sporoči svoje pri-tožbe. Ako pa misli, da mu je tudi zdravniški nadpregled storil krivico, te-daj naj se takoj po nadpregledu pritoži v pisarni pristojne ekspoziture, da more urad odrediti pregled polom posebne zdravniške komisije. Zaradi tega opo-zarja okrožni urad svoje člane, da od-slej različnih naknadnih pritožb ali iz-govorov ne bo upošteval, če manj pa bode članom povračal stroške za zdravniško pomoč, ki jo bodo iskali pri neuradovih zdravnikih, ako ne bo po-dana nevarnost v odlogu, kakor n. pr. zastrupljenih, težkih nezgodah, krva-vitvah itd. Pa tudi v takih slučajih je obolenje nemudoma javiti in zaprositi, da nadaljnjo pomoč nudi uradov zdrav-nik.

TEŽKOČE NA MEDNARODNEM ŽE-LEZNEM TRGU.

Dr. I. Mathys, ravnatelj praške žele-zoindustrijske družbe, piše v »Hospo-darski politiki«:

»Po ustanovitvi mednarodnega kar-tela surovega jekla so šle cene na med-narodnem železnem trgu gor, sedaj pa rapidno padajo in so tam, kjer so bile pred kartelizacijo, čeprav so skupno produkcijsko kvoto za železo četrtletje znižali za 350.000 ton. Ni dosti dela, in da delavce vsaj približno zaposlijo, si hočejo velike lvrčke za vsako ceno za-sigurati produkcijski kvantum. Sanacija uvoznih cen s kartelom torej ni bila do-sežena in tudi ne bo dosežena, dokler se ne bo evropska potreba dvignila in stabilizirala. Če hočejo podjetja izkori-stiti polno kapaciteto, morajo iti s pre-viškom na mednarodni trg. Padanje kontinentalnega nakupovalca je na-pram predvojni dobi zelo občutno. V Nemčiji je znašala poraba železa pred vojsko 450 kg na osebo, danes je padla na 170 kg. Na Češkem so razmere iste; v stari Avstriji je znašala poraba na osebo povprečno 50 kg, v čeških de-želah niti 60 kg. Glavni vzrok padanja konsuma je v prvi vrsti valulna nesigurnost v Evropi in pa neproduktivna poraba javnih sredstev v vseh evrop-skih državah. Čim manj Evropa porabi, tem več morajo lovarne eksportirati, če hočejo vzdržati obseg svoje produkcije. To ni samo vprašanje ugleda, to je v prvi vrsti socialno vprašanje; kajti na zaposlenosti obratov visi nepregledno število eksistenc. Češkoslovaške tovar-ne pred vojsko niso bile navezane na svetovni trg, so lahko vse doma v Av-striji in Ogrski prodale, danes morajo izvoziti polovico svoje produkcije. Nič bolje se ne godi francoski železni indu-striji.

Naravno je, da se ta prilisk ponudbe ne da odstraniti s kartelnimi določbami, na katerih temelji vsa združitev želez-ne industrije. To bi se morda ne dalo doseči tudi ne z dogovorom o cenah, v kolikor bi mogel tak dogovor dopol-niti današnje kartelne pogodbe. Goto-vo je, da bodo skušnje zadnjih mese-cev dovedle do novih pogajanj udele-žencev; sicer bi kartel ne imel nobene-ga smisla. Ni čudno, da se javno ogle-šajo glasovi, zlasti na Nemškem, ki iz-ražajo svoje nezadovoljstvo s sedanji-mi razmerami. Do razdružitve kartela pa najbrž ne bo prišlo; gotovo se bo poskušalo doseči zboljšanje položaja na drug način, zlasti z omejitvijo pro-dukcije. Tu pa pridemo zopet na social-no vprašanje.

V splošnem je mednarodni kartel težko gibljiva družba, kar je spričo za-močanost interesov lahko umljivo. Tre-nutne razmere se pa ne morejo na zunaj ozdraviti. Ozdravljenje se da doseči samo z dvigom evropskega konsuma, in ta zopet se more dvigniti le, če se produkcijski pogoji bistveno zboljšajo, manj s tehniške strani kot z olajšanjem mrle obremenitve, ki se javlja v javnih davkih in dajalvah.

V Luksemburgu so sprejeli češko-avstrijsko-ogrsko skupino v kartel, kol je bilo to vnaprej določeno. Formelni vstop se bo izvršil 4. marca v Düssel-dorfu. Angležev v Luksemburgu ni bilo zraven, in so se sploh pogajanja z nji-mi zaenkrat prekinila, ker je razlika v njih produkcijski zahtevi (najprvo 10, nato 9½ milj. ton) in v ponudbi kartela (8½ m. ton) le prevelika. Na zborova-nju je bilo mišljenje zelo umerjeno in je bil splošni vtis ta, da se kartel ne bo razbil. Torej tako, kakor pravi Mathys Nemci morajo vsled prekoračene pro-dukcije plačati že 2,500.000 dolarjev, pa vseeno ne mislijo odpovedati po-godbe. Francozi so dosti uvidevni in objektivni, da pravilno presojaajo nem-ško slališče. Pravil kartela ne bodo spreminjali; saj nima to tudi nobenega pomena, kakor smo videli. Da je volja do nadaljnjega obstoja kartela trdna, kaže nastop nemških producentov, ki so že naprej obljubili, da ne bodo na svetovnem trgu zaenkrat stavili nobenih ponudb. Eno se je pa jasno videlo: odredili se mora prav radikalna ome-jitve produkcije, da se ta na vsak način prilagodi porabi in da se dosežejo ce-ne, ki se rentirajo. Kot produkcijski minimum se imenuje produkcija 25 mi-lionov ton.

Carina.

Carinski prejemki v dobi od 1. do 10. februarja 1927. V navedeni dobi so pobrale na carini centralne carinske bla-gajnice: v Beogradu Din 10,768.732, v Zagrebu Din 11,773.511, v Novem Sadu Din 8,681.066, v Ljubljani Din 8,128.143, v Dubrovniku Din 2,405.530, v Skopiju Din 3,188.412 in v Splitu Din 1,536.843, skupaj Din 46,472.239. Od dne 1. aprila 1926 do dne 11. februarja 1927 je zna-sal donos carin Din 1.474,126.279, napram proračunu za ustrezeni čas Din 53 milijo-nov več nego se je predvidevalo.

Avstrijska carina na mleko. Ob priliki trgovskih pogajanj z Avstrijo namerava-jo načeti čenoslovaški interesi tudi vprašanje carine na mleko. Čenoslova-ška, ki je največji importer mleka v Avstrijo, želi, da Avstrija ukine carino na mleko, ki znaša sedaj 3 zlate krone za 100 kg kosmate teže. Na znižanju carine ima poseben interes južna Moravska, ki izvažna na dan 14.000 l mleka v Avstrijo.

Ogrska je naročila železniške pragove iz železobetona. Direkcija ogrskih dr-žavnih železnic je pred kratkim naročila 100.000 železniških pragov iz železobe-tona, katere namerava na lokalnih želez-nicah porabiti namesto hrastovih. Ako se bodo betonski pragovi ožnesli, jih name-rava potem uvesti na vseh progah. Sro-kovnjaki zatrjujejo, da železobetonski pragovi niso elastični in da vsled tega ne morejo nadomestiti elastičnih hrastovih pragov.

Davki in takse.

Odprava davka na poslovni promet. Akciji za odpravo tega davka so se v zadnjem času priključile trgovski in obrtniški zbornici v Sarajevu in Vel. Bečkereku.

Uvoz, izvoz.

Izvoz poljskega premoga 1926. Za-ključni podatki za leto 1926 nam pravi-jo, da je prodala Poljska lani 13,400.000 ton premoga, leta 1925 pa 7,600.00 ton, lani torej za 5,800.000 ton več. V posa-mezne države so šle te količine: V An-glijo 2,871.000 ton (leta 1925 0), v Avstri-jo 2,209.000 ton (2,392.000), na Švedsko 2,073.000 ton (295.000; se vidi, da so ku-povali Švedi prej v prvi vrsti angleški premog), v Italijo 825.000 (74.000, isto), na Dansko 841.000 (172.000, isto), na Ogrsko 530.000 (624.000), v Čehoslovaško 490.000 (581.000), v mesto Danzig 446 ti-soč (371.000), v Rusijo 430.000 (0, isto kot zgoraj), na Francosko 312.000 (8000, isto), v Latvijo 301.000 (85.000, isto), v Jugoslavijo 267.000 (118.000, tudi podob-no), na Finsko 196.000 (8000, isto), v Švico 173.000 (42.000, posredno isto), na Norveško 152.000 (5601, isto), v Rumuni-jo 126.000 (69.000), na Nemško 32.000 (2,706.000, Poruhrske zadeve itd.) Manj-še količine so šle še v Litvo, Bolgarijo, Holandsko, Estonsko, Belgijo, Islandijo, Luksemburško, Irlandijo in Palestino.

Promet.

Češkoslovaška in bolgarska donavska družba? V Prago sta prišla češkoslova-ški konzul v Varni Skorpil in odposla-nec trgovske zbornice v tem črnomor-skem bolgarskem pristanišču, da se po-svetujeta o možnosti napolitve Češkoslo-vaškega izvoza v orient preko Varne. Bolgarska vlada je pripravljena, da od-stopi Češkoslovaški v varnskem prista-nišču svoboden pas, kjer bi le-ta uredi-la skladišča za tranzitni promet. Trgov-ski krčgi mislijo, da bi se v slučaju ures-ničitve tega načrta zelo pospešila že dol-

go nameravana ustanovitev češkoslovaške bolgarske donavske plovne družbe. Omenimo, da je v letošnjem januarju kupila Češkoslovaška od Bolgarije za 7.800.000 Kč trgovskih predmetov, to je 0,8 odstotkov njenih importov, prodala je pa v Bolgarijo blaga za 6 milijonov Kč = 0,4 njenih eksportov. Seveda bi pa v slučaju uresničitve omenjenega načrta ne prišla v poštev samo trgovina z Bolgarijo, temveč sploh vsa trgovina s črnomoorskimi deželami. In bi se tudi zelo dvignila.

Koncern s 700 milijoni dolarjev glavnice. Skupina I. P. Morgan and Co je prevzela železnico Wheeling and Lake Erie. Ta družba pa združuje v sebi interese železnice New York Central, Baltimore and Ohio in Nickel Plate, ki vežejo med seboj industrijska središča med Missisipijem in Atlantsko obalo. V teh železniških družbah združena glavnica doseže višino 700 milijonov dolarjev. Družbe imajo železniško omrežje s ca 56.000 km (Jugoslovansko železniško omrežje meri 10.000 km). S to transakcijo je postala Morganova skupina gospodarska vzhodnega ameriškega železniškega omrežja.

Glavna zaloga

F. ŠIBENIK, Ljubljana.

RAZNO.

Pomen svetovne gospodarske konference. Ogrski državni tajnik dr. Hanics je imel v Budimpešti predavanje o bodoči svetovni gospodarski konferenci v Ženevi. Kot cilj konference je označil doprinos dekazija, da mora medsebojna konkurenca držav poostrižiti gospodarske pretrse. Samo en izhod imamo: pospeševanje svetovnogospodarske solidarnosti. Velik pomen ima vedno močnejše se javljajoča tendenca po sklepanju velikih mednarodnih kartelov. Naddržavne mu jeklenemu kartelu bodo sledile še druge spojitve in nič ne pomaga, če se borimo proti njim, tok časa jih zahteva. Ti naddržavni karteli imajo v prvi vrsti nalogo, da pripravijo pot za pomirjenje med narodi. O praktičnih zaključkih svetovne gospodarske konference se je izjavil Hanics nekaj skeptično. Po njegovem mnenju bo konferenca veličastna manifestacija za svetovnogospodarsko solidarnost in proti pretirani carinski zaščiti.

Sir Allan Anderson na Dunaju. Sir Allan Anderson je predsednik Mednarodne trgovske zbornice. V spremstvu tajnika te zbornice Hana Proix je prišel na Dunaj. Anderson je med najbolj marantnimi osebnostmi britanske plovbe in britanskega bankarstva. Njegov oče je bil solastnik znane ladjeplovne družbe Anderson and Co., njegova mati je bila med prvimi zdravnicami na Angleškem. Z 20 leti je stopil Allan v očetovo podjetje, s 23 leti je bil že eden od ravnateljev orientalske plovne črte. Priznanje njegovega delovanja je dobilo izraz v njegovi izvolitvi za ravnatelja Plovnega urada (Chamber of Shipping). Danes je Anderson tudi drugi guverner Angleške banke; prvi guverner je Norman. Dalje je Anderson član vladnega odbora za vprašanja davkov in davkov. Po izvolitvi Valterja Leata za predsednika Mednarodne trgovske zbornice, ki se je izvršila na kongresu v Bruslju, mu je sledil Allan Anderson kot predsednik britanske deželne skupine; in to je Leaf lani na potovanju po Nemčiji zbolel, so pozvali Andersona, naj prevzame predsedstvo te velike mednarodne korporacije, v kateri so zastopani gospodarski krogi 43 dežel. To je Anderson tudi naredil in je danes predsednik Mednarodne trgovske zbornice. Na Dunaju je govoril Anderson o pravkar se vršilih delih te zbornice ter je pričel o zaključku zadnjih sej od Mednarodne trgovske zbornice imenovane komisije za odstranitev ovir trgovine. Na Dunaj je prišel Anderson iz Prage in bo od tam nadaljeval svoje potovanje po kontinentu.

Gospodarski položaj U. S. A. v januarju. Poročila iz Amerike označajo gospodarski položaj v januarju tako-le:

Čajna Ročka

Rumeno Rujavo

Črna Modro

Rudeče Zlato

BARVE OMOTOV ČAJNEROČKE

so zunanje znamenje za mešanico.

Čajna ročka „Rumena“
Dobra gospodinska čajna mešanica.

Čajna ročka „Rujava“
Prijetni jena družinska čajna mešanica

Čajna ročka „Črna“
Plemeniti čaj za gospode.

Čajna ročka „Modra“
Cvetni damski čaj.

Čajna ročka „Rudeča“
Čista Indo-Ceylon-čajna mešanica.

Čajna ročka „Zlata“
Mojsterska mešanica izbir najplemenitejših vrst svetovno znanih, najvišje ležecih Darjeeling-plantaz.

Stemi mešanicami
Izpolnite vse želje čajnega pivca!

R. Seelig & Hille, uvozniki - čaja
Dresden-A. I. Poštni predal št. 374

Razvoj trgovine in industrije je bil nekoliko slabši kot v decembru. Položaj tekstilne industrije se je bistveno izboljšal. Jeklena industrija je delala s 75 odstotki kapacitete. Avtomobilna trgovina se je poživela, pa ni tako živahna kot je bila v začetku lanskega leta. Tetaj industrijskih delnic je padel, delnice železnice in zastavna pisma so pa ostala na svoji rekordni višini. Denarni trg je bil zelo likviden. V splošnem je bil gospodarski položaj zelo ugoden.

Kopalška razstava na spomladanskem praškem vzorčnem velesejmu. Kopalška razstava, ki jo priredi Osrednja zveza češkoslovaških kopalšč in mineralnih vrelcev od dne 20. do dne 27. marca t. l. na praškem vzorčnem velesejmu, bo nudila posetnikom celokupen pregled vseh češkoslovaških mineralnih vod, tako namiznih kakor medicinskih in bode opozorila na bogastvo, izdatnost in učinkovitost čisto prirodnih vrelcev na Češkoslovaškem. Češkoslovaška svetovna kopalšča se na to razstavo pripravljajo kar najvestneje. Dokazati hočejo zlasti inozemskim gostom upravičenost svetovnega slovesa. Na tej razstavi bodo nadalje zastopana tudi čsl. kopalšča, ki niso sicer svetovnoznan, nudi pa mirno, komodno in ozdravljajoče bivališče onim, ki za svoje ozdravljenje ne iščejo zelo frekventnih mest, ampak si žele v miru zopet pridobiti zdravje. Na izbiri so torej kopalšča za resno bole, ki si bodo na podlagi podanih indikacij in nazorno podanih rezultatov zdravljenja lahko izbrali kopalšča, odgovarjajoča njihovim boleznim kakor tudi za rekonvalescente, ki si bodo mogli izbrati kopalšča za njihovo okrevanje ter za posetnike, ki bodo imeli priložnost, izbrati si lepo poletno bivališče.

Reforma delniškega prava na Češkoslovaškem. V Pragi se vršijo v justičnem trgovskem in finančnem ministrstvu pripravljala dela za izgotovitev zakonskega predloga, katerega namen je ureditev razmer pri delniških družbah. Predlog naj odpravi zlasti zastarane in sedanim potrebam ne več odgovarjajoče določbe o zaščiti manjšine, naj razširi odgovornost upravnega in nadzorstvenega sveta in naj izvede unifikacijo določb avstrijskega in ogrskega prava. Dela so že toliko napredovala, da se bo v najkrajšem času sestavila komisija, ki se bo pečala s temi vprašanji.

Ukinjenje agrarne reforme na Ogrskem. Ogrska vlada si prizadeva, da čim prej likvidira vprašanje agrarne reforme. Minister za poljedelstvo se sicer zavzema za izvedbo agrarne reforme, pravosodni minister pa je agrarne urade enostavno ukinil. Direkcije agrarne reforme morajo izvesti popolno likvidacijo do konca tekočega meseca.

Učni tečaji na kmetijski šoli na Grmu. Razen kletarskega in vrtnarskega tečaja koncem januarja ozir. pričetkom februarja se je vršil 14. in 15. februarja dobro uspešni poljedelski tečaj, katerega se je udeležilo tudi 7 Gorenjcev. Za sadjarski tečaj (25. in 26. februarja) se je prijavilo preko 30 kmetovalcev in kmetijskih mladeničev. — V marcu se bo začela prirediti še dva enodnevna tečaja: 18. marca živinorejski in mlekarški tečaj, a na praznik 25. marca čebelarški tečaj. V obeh se prične pouk ob 9. uri dopoldne. Poučevalo se bo teoretično in praktično. Za vsak tečaj se sprejme le do 20 prosilcev. Revni udeleženci dobe na zavodu po možnosti brezplačno hrano. Prijaviteli se je po dopisnici na ravnateljstvo šole

najkasneje do 10. marca. Dvonedvni tečaj za pridelovanje krme se namerava prirediti v maju mesecu.

Nemško premoženje pred vojno in po vojni. Nemški časopisi pričbujejo o nemškem premoženju zanimive podatke, ki bazirajo na davčnih ocenah. V davčnem letu 1925. je imelo 3.980.000 oseb skupnih dohodkov 12.693 milijard mark, dočim je imelo ostalih 36.736 fizičnih in juridičnih oseb v isti dobi 1732 milijard skupnih dohodkov. Upoštevani niso pri tem službeni prejemki, ki znašajo približno polovico obdačenih dohodkov, vsled česar se ceni celokupne dohodke prebivalstva v nemški državi. V letu 1918. je bilo v Nemčiji 2.670.765 fizičnih oseb, ki so imele na leto preko 10.000 mark dohodkov in premoženja 182,3 milijard mark. V letu 1923 se je njihovo število znižalo na 1.559.094, premoženje pa na 70,8 milijard. Pred vojno je imelo 367 oseb nad 10 milijonov mark premoženja, v letu 1923 pa je imelo tako premoženje samo še 54 oseb.

Drobne vesti. Uradni list v Rimu objavlja dekret o ustanovitvi zavoda za inozemske valute. Ta zavod ima nalogo nakupa in prodaje inozemskih valut in sme vršiti v interesu italijanske zunanje trgovine tudi valutne operacije. Glavnica zavoda znaša deset milijonov lir; na čelu upravnega sveta je ravnatelj Italijanske banke. — Ogrska tekstilna tvrdila K. in E. Erdös je predlagala prisilno poravnavo, proti tekstilni tvrdki Jak. Beck in sinovi so pa uvedli prisilno postopanje izven konkurzov. Pasiva tvrdke Erdös znaša 400.000 pengö. — V pretelem tednu je oddala Bank of Eng'and zopet za 810.000 funtov zlata; 555.000 funtov je šlo v Ameriko. — Avstrijska sladkorna kampanja kaže zadovoljiv zaključek. Produkcija sladkorja v letu 1926 krije približno 60% sedanje domače porabe. Že več let trajajoči dvig avstrijske sladkorne produkcije je povzročil, da sta mogli dve sladkorni tovarni svoj obrat razširiti. — Nemška filmska industrija se poleguje za izvozne kredite; krediti bodo v splošnem tako organizirani kot so krediti za trgovino z Rusijo. — Število brezposelnih na Ogrskem se je v zadnjih petih tednih pomnožilo za 10 odstotkov, in sicer so to samo organizirani delavci; sedanje število 20.000 delavcev brez dela je 13,4% vseh organiziranih delavcev. — Nemški državni dohodki so znašali v januarju 763,5 milijonov mark, za 196,2 milijonov več kot v decembru. — Lister, predsednik britanskega trgovskega ministrstva, je na novo vprašanje odgovoril, da znašajo angleške investicije kapitala na Kitajskem okoli 130 milijonov funtov. Ogromna vsota. Nekako polovica je naložena v obliki kitajskih vladnih posojil. — Francoska tovarna avtomobilov Citroën je prodajno ceno za vse vrste avtomobilov znižala za 12%, da trgovino malo poživijo. Olej naš članek o avtomobilski industriji.

Po svetu. Vsled dvigajoče se tendence na kakaovem trgu je pričakovali zopetnega zvišanja cen čokolade. — V januarju je bilo na Ogrskem 112 insolventov, v lanskem januarju pa 364. — Štrajk v praški tekstilni industriji je končan in so se delavci povrnila na delo. — Vse štiri češkoslovaške tovarne umetne svile pričakujejo, da jih bodo v kratkem povabili k pogajanju glede vslopa v mednarodni kartel, o čemer smo že poročali. — Češka industrijska

in Poljedelska banka se bo imenovala odslej samo Češka industrijska banka. — V Hamburgu so se začela nova pogajanja za obnovitev kartela plovbe po Labi; s tem hočejo preprečiti hudi konkurenčni boj, ki bi v pomladi nastal med plovbnimi družbami. — Omejitvena kvota nemške industrije jule je do 31. marca znižana od 50 na 40%. — Italijansko-ogrsko banka v Budimpešti bo izplačala dividendo 4 pengö, to je 7% sedanje tečajne vrednosti. — V letu 1926 so v vseh poljskih deželah nakopali 35,7 milijonov ton premoga, leta 1925 29 in leta 1924 32 milijonov ton. Predvojna produkcija vseh premogovnikov sedanje Poljske je znašala na leto povprečno 40 milijonov ton. — Češkoslovaški in jugoslovanski delegati se bodo sestali 25. t. m. v Beogradu, da začnejo pogajanja o novi trgovski pogodbi med obema državama. Pogajanja se bodo pozneje nadaljevala v Pragi. — V decembru 1925 so eksportirali Čehi za 133 milijonov Kč stekla, v decembru 1926 pa za 90 milijonov; minus znaša 43 milijonov = 32%. — Ameriški jekleni trusi je imel v januarju za 3.800.000 ton naročil, v decembru za 3.961.000 ton; v januarju 1926 je imel za 4.883.000 neizvršenih naročil, v januarju 1925 za 5.037.000, v januarju 1924 za 4.798.000 in v januarju 1923 za 6.911.000 ton. — Delavci v tekstilni industriji v Lodzu zahtevajo 25 odstotni povešek plače; če se jim ne bo ugodilo, grozijo s štrajkom, ki naj bi se pričel s 1. marcem. — Mednarodni jekleni kartel sklicuje za 4. marec plenarno sejo v Düsseldorf; med drugim se bodo posvetovali tudi o novi razdelitvi kvot. — Češka deželna banka je imela na koncu januarja 2700 milijonov Kč hranilnih vlog. — Vse štiri velike belgijske s'ad-korne družbe so se spojile v eno družbo. — Mednarodni bombažarski kongres se je pečal s pritožbami predilnice proti egiptskemu bombažu; predilnice trdijo, da se egiptski bombaž umetno moči, zato da se izenačijo znižane cene. Najbrž bodo uredili v Aleksandriji kontrolni urad, ki bo prestopke kaznoval z denarnimi globami. — Praga bo najela posojilo 280 milijonov Kč, da krije investicijski proračun za l. 1927. Posojilo bo 5 1/2 odstotno in se bo izplačalo v 20 letih. — Berlinska trgovska družba izkazuje 11,5 milijonov mark čistega dobička in bo izplačala 12 odstotno dividendo. — Na Češkem se opazuje stremjenje malih zavarovalnic po spojitvi, da se omili huda medsebojna konkurenca. — Nemški industriji umetne svile se prav dobro godi in dela s polno kapaciteto. Tudi v bodočih mesecih se po mnenju tovarnarjev sedanji ugodni položaj ne bo spremenil. — Čisti dobiček d. d. Siemens in Halske za preteklo leto znaša po vseh odpisih 15.348.000 mark in bodo dali 10 odstotno dividendo; lani je bila 6 odstotna. Čisti dobiček tovarni Siemens Schuckert pa znaša 12.175.000 mark; dividenda bo 8 1/2 odstotna, lani je bila 6 odstotna. — V založbi Hölder Pichler Tempky na Dunaju je izšla knjiga prof. dr. J. Gruntzela: Die Lehre vom Volksreichtum. Na drugem mestu poročamo obširneje o njej. — Češkoslovaška Narodna banka je priobčila svojo prvo bilanco za leto 1926. Izkazuje 31.519.000 Kč čistega dobička, kar odgovarja obrestovanju delniške glavnice po 7 1/2%. — Zastopniki češkoslovaške, nemške, belgijske in holandske industrije žice so imeli sestanek v Kölnu, kjer so določili izvozne kvote za vsako zvezo od 15. t. m. dalje. Cilj je ta, da se ustanovi kmalu trajna mednarodna zveza. Cene so ostale zaenkrat stare. — Železnica Baltimore and Ohio izkazuje za leto 1926 28 milijonov 494.000 dolarjev čistega dobička napram 20.793.000 dolarjem v letu 1925, kar pomeni povešek ca 40%. — V avstrijskem finančnem ministrstvu razpravljajo vprašanje financiranja trgovine z Rusijo, skupaj s trgovskim ministrstvom. — Na avstrijskem denarnem trgu traja obilica denarja še naprej; zasebna obrestna mera je prišla že na 5%, torej 1% pod oficijelno obrestno mero.

Die Lehre vom Volksreichtum. Prof. dr. Gruntzel je izdal na Dunaju knjigo z imenovanim naslovom. V knjigi analizira različne p'jme gospodarstva, kakršno je pač naše merilo; ali objektivno, to je v razmerju do drugih gospodarskih

količin, ali subjektivno, v primeri z lastno potrebo. Podrobno preiskuje pisatelj merilo, ki pride v poštev za preračunje navedenega premčenja, dobrin dežele v določenem časovnem roku, dalje narodnih dohodkov, to je onih dobrin, ki si jih narod pridobi v gotovem času. Za narodno premoženje, kojega podlaga so narava, človek in kultura, ni merodajna samo množina in kakovost v deželi se nahaja, očega dela in kapitala, temveč tudi njih smotrna združitev v podjetju. Knjiga je pisana zelo jasno in splošno razumljivo, in ji zagotavljajo uspeh tudi preko ožjih strokovnih krogov.

DOBAVA, PRODAJA.

Nabava 8000 kg bencina. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje pismeno dražbo za dobavo 8000 kg bencina. Dražba bo dne 24. marca 1927 ob 11. v pisarni poštnice direkcije v Ljubljani. Jamčevina (5 odstotkov ali, če je 42. Pogoji se lahko v pregledajo in kupijo pri avtoriferatu poštnice direkcije v Ljubljani. Jamčevina 5 odstotkov ali, če je inozemec 10 odstotkov) pa se mora položiti najkasneje do 10. na dan dražbe pri pomožnem uradu direkcije, soba števil. 41.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 25. februarja t. l. ponudbe za dobavo 5700 komadov vžigalnih kapic in 400 komadov žarnih mrežic. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem oddelku te direkcije. — Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 28. februarja t. l. ponudbe za dobavo 2500 kg bele kovine za lokomotive. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 2. marca t. l. ponudbe za dobavo 1000 kg železnih žebijev in 50 m² smrekovih pločev; do 8. marca t. l. pa glede dobave raznega železa, jekla, cevi, zakovic in

matic. — Direkcija državnega rudnika v Zabukovci pri Celju sprejema do 3. marca t. l. ponudbe za dobavo raznega železa, vijakov, žarnikov, žice in raznega orodja (lopatke, cepini). — Vršili se bosta naslednji ofertalni licitaciji: Pri upravi barutane v Kamniku dne 10. marca t. l. glede dobave katrana. Pri direkciji državnih železnic v Ljubljani dne 14. marca t. l. glede dobave 320 ton kovaškega koksa.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica števil. 50 (v lastnem poslopiju)

Brzjavke: Kredit Ljubljana

Telefon števil. 40, 457, 548, 803, 806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrsnih vrednosnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd.

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna in solidna
postrežba!

Zahtevajte cenik!

Najboljši šivalni stroj in kolo
je edino le

sa dom, obrt in industrijo
v vseh opreman.

Istotam pletilni stroj DUBIED

Post v vazeju b. opreman.

Veletrgovina

Detavnica za popravila.

Nizka cena, tudi na obrate.

Josip Petelinc

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.

NOGAVICE

razne vrste, vezene, naravnice, vezalke, žepne robce ter drugo galanterijo in k. k. blago nudi trdka

OSVALD DOBEIC

LJUBLJANA

PRED ŠKOFIJO ŠTEV. 15 IN

SV. JAKOBA TRG ŠTEV. 9

Na debelo! Znižane cene!

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

prilporeča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. — Raznovrstno rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago!

TRIKO PERILO

za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogavice, doko, enice, nahrbtniki za solarje in lovce, dežniki, klobi, kofli, žepni robci, palice, vrece, noži, karte, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce edino le pri trdki!

Josip Petelinc

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.

Najnižje cene! Na veliko in malo!

TISKARNA MERKUR

Trgovsko-industrijska d. d.

Ljubljana

Simon Gregorčičeva ulica št. 13

Telefon št. 552

Račun pri pošti. Ček. zav. št. 13.108

Se priporoča za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Tiska vse tiskovine za trgovino, industrijo in urade; časopise, knjige, koledarje, letake, posetnice i. t. d. i. t. d. Lastna knjigovoznica.

Vse vrste trgovske knjige kot: ameriški Journali, glavne knjige blagajniške knjige, vsakovrsne širace, bloke, mape kakor tudi vse vrste šolske zvezke Vam nudi s svojimi prvovrstnimi izdelki najugodnejše

A. JANEŽIČ, Ljubljana

Florijanska ulica št. 14

knjigovoznica, industrija šolskih zvezkov in trgovskih knjig.

Na veliko!

Na malo!

Trgovci, obrtniki, industrijalci, razširjajte „TRGOVSKI LIST“!

VINOCE

tovarna

vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz pristnega vina.

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadst.

Prva žebliarska in železobitna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Pisarna: Žebliarska zadruga, Kropa (Slovenija).

Brzjavke: Zadruga Kropa.

Telefon interurban: Podpart 2.

Žebli za normalne in ozkotirne železnice.
Žebli za ladje, črni ali pocinkani.
Žebli za zgradbe, les itd.

Žebli za čevlje.
Spojke za odre in prage.
Spojke za ladje in splave.
Železne brane.
Zobje za brane.

Ključke za podobe, zid, cevi, žlebove itd.
Vijaki z maticami.
Podložne pločice.
Maticice.

Zakovice za tenderje, kotle, mostove, sode, pločevino, kolesa itd.
Vijačni čepi.
Verige.

Izdeluje lahke transmisije, popravlja strokovnjaško gospodarske stroje in opremo za vodne koge in mline.

Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki po vzorcih in risbah najceneje.

Instrovaní ceniki na razpolago.

Prodaja se samo na debelo trgovcem.